

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Dominika Čečetková

Název práce: Česká politika očima předrevolučních a porevolučních generací

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá tzv. generaci X, Y a Z a uvádí, jak se jednotlivé generace vyprofilovaly ve vztahu k politické angažovanosti. V praktické části autorka uvádí empirický výzkum, v rámci kterého provedla vždy 3 rozhovory s každou generací (celkem tedy 9 rozhovorů).

Zaměření práce: Sametová revoluce; politika; generace X; generace Y; generace Z

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na výborné úrovni. Gramatické chyby a stylistické chyby se vyskytují zřídka.

Rozsah práce: Střední rozsah, 48 stran včetně bibliografie.

Použitá literatura: Bakalářská práce pracuje s relativně fundovanými zdroji. Celkově je text založen na pouhých 14 tištěných zdrojích, na 28 internetových zdrojích, na jednom zákoně, na veřejném rejstříku a na sbírce listin. Jako problematické zdroje bych uvedl wikipedii.cz (použito celkem pětkrát). Jako poněkud zvláštní vidím použití některých autorů na úkor jiných (viz. níže)

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce včetně poznámkového aparátu zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky:

Z celé práce vyplývají tři důležité otázky: 1) Zda silné politické okamžiky mají vliv na utváření politické angažovanosti a 2) zda existuje určitá transmise politických idejí napříč generacemi a 3) zda je generace Z politicky méně „aktivní“ kvůli tomu, že nezažila veliké politické události.

Na úvod bych rád uvedl, že autorka referuje k Sametové revoluci (1989) jako k určitému významnému bodu pro celou bakalářskou práci. Právě to je onen silný

historický okamžik, který podle autorky změnil uvažování generace X (autorka mi snad promine, že její teze nyní takto zjednoduším). Zde je však nutné uvést, že autorka pracuje s určitou představou metodologického nacionalismu, ovšem všechny důležité sociální procesy se neodehrávají pouze na území vymezeném českým státem, respektive Československem, ale existují i další globálně významné události. Dovolím si tvrdit, že má generace byla silně ovlivněná tzv. teroristickými útoky z 11. září, následnou nelegitimní agresí Spojených států amerických vůči Iráku a celkově atmosférou sekuritizace a tzv. terorismu. Toto všechno jsou aspekty, které absentují v bakalářské práci.

Autorka pak pracuje s otázkou, nad kterou – abych tak lapidárně řekl – si lámou hlavy sociologové, historikové a politologové snad již od vzniku svých oborů: jak propojit sociální realitu s politicko-sociálně-ekonomickými událostmi, respektive jak uvést vliv velkých událostí na lidskou zkušenost. Odpověď je velice obtížná, obsahuje řadu problematických a kritických bodů, ovšem autorka pracuje s tezí, že zde existuje jakási samozřejmá korelace sociální reality a „velkých“ událostí – jako kdyby anglický král Jindřich VIII. založil Anglikánskou církev a obyvatelé by ji bezvýhradně přijali za svou. Vše je ovšem mnohem komplikovanější. Autorka dále uvádí: *„Zajímá mě, zda se politický postoj, který si v určité době vytvoříme, ve své podstatě nikdy nezmění“* (s. 9). To ovšem nelze takto říct, protože i časovost všechno mění. I dnes existuje např. mnohotvárnější pohled na komunismus, než tomu bylo v 90. letech. Autorce bych doporučil, aby se blíže podívala na problematiku kolektivní paměti (Maurice Halbwachs, Jan Assman) nebo třeba i na orální historii.

Za pozitivní bod celé práce považuji generační rozdělení. Opět bych mohl doplnit, že je nesmírně obtížné generace nějakým způsobem charakterizovat – autorka např. uvádí, že generace X je „zodpovědnější“, ale proč? Také je v této souvislosti nutné uvést, že generaci Z nelze hned odmítnout jako méně zodpovědnou nebo méně politickou angažovanou, protože jsou to stále mladí lidé, kteří se dívají do budoucna a nevytvářejí konzervativní hodnoty jako starší generace.

Nicméně celá tato kategorizace lidí na určité generace je pofidérní. Existují přeci jedinci z generace X, kteří jsou přesným opakem toho, než jak autorka píše, např. Miroslav Zikmund je i ve svých 101 letech zcestovalý a liberální, zatímco někteří 17ti letí chlapci jsou velicí konzervativci. Záleží na mnoha okolnostech a s kategorizací lidí na generace musí být autorka opatrná. Dále si také nemyslím, že by moderní svět byl

nebezpečnější – je prostě jiný. Třeba taková Karibská krize z roku 1962 nebo holokaust byly v minulosti mnohem nebezpečnější než současné internetové připojení. Ale je to samozřejmě zase mnohem širší problematika. Nicméně podobných problematických bodů je v celé práci mnoho.

Problematický je rovněž kvalitativní výzkum, kde se do určité míry projevila nezkušenost autorky s terénními výzkumy. Vzhledem k cíli práce měla autorka uvést stejné otázky pro všechny participanty, případně pozměnit kritérium výzkumu (nemusela by to být angažovanost, ale třeba zájem o politiku). Jde především o to, že kritérium politické angažovanosti nesplňují všichni participanti a celou situaci nelze vyřešit tím, že se vytvoří jiné otázky pro participanty z určité generace a určí se pro ně jiné kritérium. Tímto způsobem autorka získala naprosto odlišné výsledky výzkumu.

Problematické také je, že participanti z generace X a Y jsou z řad zkušených politiků nebo lidí angažujících se v politickém prostoru, zatímco participanti z generace Z jsou politicky netknuti. Navíc autorka podle strukturace otázek již evidentně počítala s tím, že participanti z této generace budou politickou nepolíbení (zatímco strukturace otázek vůči generaci X a Y je vlastně opačná). Autorka tak měla lépe zvolit kritérium výzkumu, aby nebyla žádná skupina zvýhodněna vzhledem k výzkumnému cíli. Takhle se nejedná o vyvážený výzkum. Celkově by tak podle mě relevantní porovnávat pouze participanty z generace X a Y.

Autorka navíc pracuje s malým počtem participantů – se třemi v každé generaci a celkově s devíti participanty. To je však příliš málo pro jakoukoliv analýzu. Autorka také měla lépe rozebrat, za jakých okolností se prováděly rozhovory. Práce pak obsahuje některé formální chyby a nepřesnosti – nadpis na str. 34 měl být připojen k textu na další straně (navíc mohl být nadpis označen jako „výzkumný cíl nebo hypotéza“); někde jsou odstavce špatně odsazené (např. na str. 49); autorka dále používá jednověté odstavce; také nelze používat zkratky typu „*vyzrává více kult. a hist. generací*“ (s. 15); jedná se o terénní a nikoliv o polní poznámky (s. 28) a autorka má dále na mysli kvantitativní a nikoliv kvantifikovaný výzkum (s. 29).

Celkově lze uvést, že autorka si vytkla za cíl zpracovat téma nesmírně těžké a to teoreticky i metodologicky. Lze uvést, že práce splňuje předpoklady pro úspěšnou obhajobu, ale druhé straně je nutné zmínit, že obsahuje mnoho nedostatků. Autorce bych doporučil, aby své další práce rozpracovávala s teoretickou pečlivostí a pokud si už vybrala tak těžké téma, aby si dala pozor alespoň na výzkumnou část práce.

Otázky oponenta práce:

- Mohla byste upřesnit svůj transkulturní přístup? V čem má Vaše práce transkulturní přesah?
- Jakým způsobem jste si vybírala participanty pro svůj výzkum? Proč vznikla taková dichotomie mezi generací X a Z?

Datum: 24.7. 2020

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.